

UNESKO-nun Ümumdünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyası öz işini davam etdirib

Sessiyanın dördüncü günündə bir sıra qərarlar qəbul edilib

UNESKO-nun Ümumdünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyası iyulun 4-də öz işini davam etdirir.

AZƏRTAC xəbər verir ki, sessiyanın dördüncü günündə Nepalın Katmandu vadisində yerləşən maddi mədəni abidələrin vəziyyəti haqqında hesabat dinlənib.

Tədbiri açan sessiyanın təşkilat komitəsinin sədri, Azərbaycanın Mədəniyyət naziri Əbülfəs Qarayev müzakirə oluna- caq hesabatdan danışdı.

Çin, İndoneziya, Tunis, Zimbabve, Kuvveyt və digər ölkələrin nümayəndələri çıxış edərək Katmandu vadisindəki abidələr barədə fikirlərini söyləyiblər. Bildirilib ki, 2015-ci ildə Nepalda baş verən güclü zəlzələ zamanı ölkədə tarixi abidələrə xeyli ziyan dəyib və onlar dağılmaq təhlükəsi ilə üzləşib.

Çıxış edən bəzi ölkələrin nümayəndələri Məşvərət Şurasından Katmandu vadisinin Təhlükəli Vəziyyətdə olan Abidələrin Siyahısına salınmasını təklif ediblər. Orada 40-a yaxın tarixi maddi irs abidələri var.

Nepal nümayəndəsi tədbirin yüksək səviyyədə təşkilinə görə Azərbaycan tərəfinə təşəkkürünü bildirərək, Katmandu vadisindəki tarixi abidələrin vəziyyəti və burada görülən işlər barədə məlumat verib. O deyib ki, Nepal 2015-ci ildən Ümumdünya İrs Komitəsinin tövsiyələrini yerinə yetirməyə çalışıb və onlarla abidənin reabilitasiyasına cəhd edib. Nepal Təhlükəli Vəziyyətdə olan Abidələrin Siyahısına düşməkdənsə, bu işləri davam etdirməyə cəhd edir. "Biz düşünürük ki, Ümumdünya İrs Komitəsinin dəstəyi ilə birlikdə biz Katmandu Vadisində restavrsiya işlərini tamamlaya bilərik. Buna görə də bizə əlavə bir il verilməsini xahiş edirik. Bildiririk ki, restavrsiya işləri yeni konvensiya əsasında aparılacaq. Nepal hökuməti müvafiq dəstək almaq üçün artıq UNESKO-nun Ümumdünya İrs Komitəsinə müraciət edib. Söz veririk ki, konservasiya işlərini vaxtında yerinə yetirməyə çalışacağıq", - deyə o əlavə edib.

Katmandu vadisinin Təhlükəli Vəziyyətdə olan Abidələrin Siyahısına salınması təxirə salınıb və Nepal hökumətinə qeyd olunan çatışmazlıqların aradan qaldırılması ilə bağlı əlavə bir il vaxt verilib.

Sessiyada, həmçinin Pakistanın Lahor şəhərindəki tarixi abidələr, Fort və Şalamar bağları ilə bağlı müzakirələr aparılıb. Bildirilib ki, yerli hökumətin çək-

mək istədiyi metro xətti şəhərdəki tarixi abidələrə ciddi zərər vura, eyni zamanda, Fort və Şalamar bağlarında yaşıllıqların məhvi fauna və floraya təsir göstərə bilər. Pəncab əyalətinin paytaxtı sayılan Lahor şəhəri Ravi çayı sahilində, Hindistanla sərhədə yaxın ərazidə yerləşir. Bu qədim şəhərdəki mədəni irsin qorunması olduqca vacibdir.

Pakistanın nümayəndəsi ölkəsinin mədəni irsin qorunmasına hər zaman sadıq qaldığını bildirib. O deyib ki, cari ilin aprelinde beynəlxalq missiyanın iştirakı ilə əraziyə baxış keçirilib. Tövsiyə olunan məsələlərin bir hissəsi artıq öz həllini tapıb, digərlərinin də həyata keçir-

ilməsi davam etdiriləcək. "Yerli və beynəlxalq ekspertlərin Lahor şəhərindəki tarixi abidələrin, Fort və Şalamar bağlarında fauna və floranın qorunması, yaşıllıqların bərpası istiqamətində verilən tövsiyələrlə bağlı ölkəmiz üzərinə düşən öhdəliyi yerinə yetirmək istiqamətində ciddi işlər aparır", - deyə pakistanlı nümayəndə qeyd edib.

Çıxırlar zamanı Azərbaycanın Pakistanla bağlı hesabatı əlavə etdiyi dəyişikliklər müsbət qarşılanıb. Müzakirələrin nəticəsi olaraq, Pakistan hökumətinə əlavə vaxt verilib.

Sessiyada Pakistandakı Makli və Thattada yerləşən tarixi məkanlar barədə də müzakirələr aparılıb. Bildirilib ki, Pakistanla bağlı bu layihədə hər iki şəhərdəki tarixi abidələrin real vəziyyəti və onların konservasiyası ilə bağlı görüləcək işlər yer alıb. Hər iki şəhərdəki tarixi abidələrlə bağlı qərar qəbul edilib.

Müzakirə olunan növbəti məsələlər sırasında Asiya-Sakit okean regionunda yerləşən mədəni mirasın qorunması istiqamətində görülən işlər yer alıb. Regionda yerləşən Çin, Şri-Lanka, Tailand, Yaponiya, Özbəkistan, İndoneziya, Banqladəş, Nepal və digər ölkələrdə aparılan işlərin tarixi irsə mənfi təsirləri açıqlanıb.

UNESKO-nun Ümumdünya İrs Mərkəzi və İCOMOS-un nümayəndələri çıxış

edərək Səmərqənddə olan tarixi abidələrin vəziyyəti ilə bağlı fikirlərini səsləndiriblər. Qeyd olunub ki, Səmərqənddə yaradılmaqda olan turizm zonası ilə bağlı bəzi abidələrin vəziyyəti narahatlıq doğurur və üzv dövlət bu layihə ilə bağlı məlumatları vaxtında komitəyə təqdim etməyib. Yaxşı olardı ki, tez bir zamanda şəhərin baş planı haqqında komitəyə məlumat verilsin.

Bildirilib ki, Özbəkistan hökuməti Səmərqənddə reallaşdırılan 5 mühüm layihə barədə UNESKO-ya məlumat versə də, bəzi məsələlərdə hələ də razılığa gəlinməyib.

Günün ikinci yarısında sessiya öz işini yarımçıq qalmış məsələlərin müzakirəsi ilə davam etdirib. Əvvəlcə Özbəkistanın Səmərqənd şəhərinin qədim hissəsinin konservasiyası ilə bağlı məsələ müzakirə edilərək qərar qəbul olunub. Həmin qərarla şəhərin qədim hissəsində otellərin tikintisinin dayandırılması və konservasiya işlərinin gücləndirilməsi məsələsi yer alıb. Bu işlərin görülməsi zamanı Ümumdünya İrs Komitəsinin və İCOMOS ekspertlərinin tövsiyələrinin nəzərə alınmasının zəruriliyi vurğulanıb. Bildirilib ki, 44-cü sessiyaya qədər Özbəkistan tərəfi quruma öz hesabatını təqdim etməyib.

Növbəti müzakirə Bolqarıstandakı qədim liman şəhəri Nesebirdəki vəziyyətlə bağlı olub. Belə ki, üzv dövlətin məruzəsində qeyd edilən müsbət dəyişikliklər İCOMOS ekspertlərinin hesabatında da öz əksini tapıb. Buna görə də Bolqarıstandan Nesebir şəhərinin vəziyyətini yaxşılaşdırmaq üçün konservasiya tədbirlərini gücləndirmək, tövsiyə edilən təklifləri yerinə yetirmək xahiş edilib. Bolqarıstan 2021-ci ildə keçiriləcək 45-ci sessiyada hesabat verməlidir. Əgər müsbət dəyişiklik olmazsa, o zaman Nesebir təhlükə altında olan məkanlar siyahısına daxil ediləcək.

Sonra əvvəlcədən sessiya iştirakçılarına paylanmış bir neçə sənəd - Orta Reyn, Monteneqro, Kiji (Rusiya), Diyarbəkir meşəsi (Türkiyə), Buda qəsri (Macarıstan) və digər məsələlərə dair qərar layihələri müzakirəsiz qəbul edilib.

Sessiyada Çilinin Valparaiso şəhəri üzrə, eləcə də Karib dənizi və Latın Amerikasına üzrə qısa hesabatlar dinlənib.

Sessiya öz işini iyulun 5-də davam etdirəcək.

AZƏRTAC